

El *boll* significa ‘pellofa amb aresta, que cobreix el gra del blat i d’altres cereals’ i ‘conjunt de fragments de clovella i d’aresta dels cereals’, que és l’accepció predominant en les respostes a l’enunciat. El mot (var. *bull* 13) deriva probablement del cat. ant. i dial. *bolla* ‘bola, boleta’ (< llat. *BŪLLA*), masculinitzat, i d’ell s’ha format el der. dim. *bulló* (var. dissimilada de *bolló* 107, 110, 116, 119, 123).

Pallús és un der. de *palla* (< llat. *PALEA* ‘palla menuda, boll’ → llat. tardà ‘palla’, que en llat. cl. es deia *stramen* o *stramentum*) més el suf. *-ús* (< *-UCEU*), de valor despectiu (com *carnús*, *parrús*); var. bal. *paiús* 75, 77, 79, 80, 81, 83, 84, amb iodització, *paús* 70-72, amb grau zero; *pallu*[θ] 100, 132, 134, 138, 139, amb [θ] < c’; *palluc* 147, 184, amb el suf. també pejoratiu *-uc* (< *-UCU*), com en *llefusc*, *fredeluc*. Els informadors defineixen el mot com a “paia fina” 70, “lo més fi de sa paia” 71, “palla trinxada” 125, “de favera” 75, “de fava, estiragassó, ciuró” 81, “ja amuntegat” 77; la variació semàntica és present en les obres lexicogràfiques: “la paya dolenta de l’era” (Figuera); “rebuig de la palla”, “munt de palla” (Aguiló); “lo rebuig o lo que queda de la palla llarga” (Labèrnia). *Risca* prové de *ariscla* (cf. arag. *riescla*), del llat. *ARĪST(U)LA*, der. de *ARĪSTA* ‘aresta de l’espiga; espina del peix’, que és l’origen dels der. *aristada* 177, *aristades* 183, així com *arestada* 73, 75 (< *aresta*). *Àbets* 1, 8 és un manlleu a l’oc. *abetz* (< llat. *APICES* ‘punes’); var. *àbecs*, per equivalència acústica *-t* = *-k* final (com *préstet/préstec*). *Volva* 88, 91, 92, 95 prové del gal·loromànic d’origen cèltic **ULVA* ‘polsim, filagarses’ (i potser el der. de *VULVA* ‘matriu’ hi tindria algun paper), reforçat amb *v-* protètica (com *ora* > *vora*, *OCTO* > *uit* > *vuit*); var. *bolfa* 7, *olva* 98, 101, *ulva* 96, el der. *volvegó* 106, 118, 124, 125, probablement de *volveó* < **volvesó*, *volvasó*; *volvillo* 135, manlleu al cast. *Pellofa* 11 és un der. de *pell* amb un sufix “poc comú” (*DECat*); var. *pellorfa* 180 homonimitzat amb *corfa*; semblant motivació en *capell* 78, referit a la

pellofa que revesteix el gra. Són der. de *espiga* (< llat. *SPĪCA*), *espigats* 14, *espigada* 71, *espigams* 67, amb sufixos de valor col·lectiu, i *espigall* 86, amb sufix que dona idea de ‘rebuigs’ (com *aprofitall*, *arramassall*). *Grances* (cast. *granzas*, port. *granças*), der. de **CRIANTIA* o **GRIANTIA*, del cèltic *CRIENTIA* encreuat amb el llat. *GRANDIA*, coneix els der. *grançats* 137, amb suf. col·lectiu, *gran*[θ]ills 139 i *grançons* 189, els dos amb suf. dim.; la var. *criances* 187 és la més acostada a la forma cèltica, si no és resultat d’una homonimització amb *criar*. *Grapissos* 23, 45, 51, 122, 128 (var. *grapí*[θ]ols 108) sembla un der. de *grapa* 106, convertit en *rapissos* 111 i *rapissols* 53 per homonimització de (*ar*)*rapar*; com a resultat de *agranar* i (*ar*)*ramassar*, tenim *agranalls* 97 i *ramassos* 188 respectivament, així com de *garbellar*, *garbelladures* 36, de *porgar*, *porgueres* 75, 122, 141, 142, 150, i de *rasclar*, *rascladissos* 98. *Coa* 179 (der. *coada* 151), del llat. vg. *CODA*, i *rabo* 160 (← cast.) es refereixen al que queda després de garbellar o agranar, com *baleis* 71, 78, 79, *pols* 42, 163 (der. *polsegada* 76, 78, 80, 82), *polvo de l’arista* 157 (← arag. i cast.), *terragada* 128, boll mesclat amb terra. *Recolls* 29 és der. de *collar* ‘junyir, aplegar’ amb el prefix intensiu *re-*. *Tamo* 131, 132, 138, 152 és un manlleu al cast. *Venta* 4 és deverbals de *ventar* ‘llançar a l’aire els cereals, després de batre’ls per a separar el gra de la palla’; *verinada* 77 pot ser resultat d’una homonimització de *ventimada*, der. de *ventim* ‘palla de cereals ventats’. L’alg. *pura* 85 és préstec de l’it. *pula*, amb rotacisme, potser a través del logudorès.

Des d’un punt de vista geolingüístic, notem que *boll/bolló* i *pallús* són els significants més estesos; que *pallús* és compartit pel val., el tort. i el bal. (per a altres paral·lelismes: *torcar*, *endivia*, *arena*, *granera*, *tort* ‘borni’, etc., cf. Veny, 1958-1960); que *risca*, afí a l’arag., s’ha refugiat al ribagorçà; i que *àbecs* és un testimoni de la influència occitana en rossellonès. Són mots normatius *boll* i *pallús*, des del *DG_I*, 1932.